

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет гуманітарно-педагогічний

19 червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Екологічна психологія**

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність С 4 «Психологія»

Освітня програма «Психологія» (ОС бакалавр)

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники: старший викладач кафедри психології, кандидат психологічних наук Алла ШЕВЕНКО

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Екологічна психологія – це галузь психології, яка вивчає взаємодію людини з її оточенням (природним, урбанізованим та соціальним середовищем). Вона досліджує, як довкілля впливає на психіку, поведінку й здоров'я, а також як екологічні установки та свідомість формують ставлення людей до природи.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>С 4 Практична соціальна психологія</i>	
Освітня програма	<i>«Практична соціальна психологія»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>обов'язкова</i>	
Загальна кількість годин	<i>150</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>5</i>	
Кількість змістових модулів	<i>2</i>	
Курсовий проєкт / робота (за наявності)	<i>-</i>	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	<i>3</i>	<i>3</i>
Семестр	<i>5</i>	<i>5</i>
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>8 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>60 год.</i>	<i>6 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>не передбачено</i>	<i>не передбачено</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>13 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>6 год.</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета полягає у формуванні знань студентів про теоретичні засади екологічної психології, особливості впливу навколишнього середовища на людину, її психіку та поведінку, системну організацію та розвиток екологічних уявлень людини. Студенти набувають знань щодо психологічних та соціальних складових інтеракції «людина-середовище».

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що

передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності психолога в різних сферах практики. (ЗК 2);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 3);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями у тому числі в полікультурному просторі (ЗК 4);
- здатність бути критичним і самокритичним, критично сприймати інформацію, оцінювати хід та результати власної професійної діяльності (ЗК 5);
- здатність приймати обґрунтовані рішення у ситуаціях власної професійної діяльності (ЗК 6);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній сфері (ЗК 7);
- навички міжособистісної взаємодії як у повсякденному, так і професійному житті (ЗК 8);
- здатність працювати в команді, уміння організовувати роботу команди (ЗК 9);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 11);
- здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК 12).

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології (СК 1);
- здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ (СК 2);
- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків на різних вікових етапах її розвитку, а також різних груп (у тому числі в контексті організації заходів раннього втручання) (СК 3);
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел, у тому числі іншомовних (СК 4);
- здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (СК 5);
- здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження (СК 6);

- здатність аналізувати та систематизувати отримані в ході психодіагностичних та експериментальних досліджень результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (СК 7);
- здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту (СК 9);
- здатність дотримуватися норм професійної етики (СК 10);
- здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (СК 11).

Програмні результати навчання (ПРН):

- аналізувати та пояснювати психічні явища в нормі та патології, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання (ПРН 1);
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ, можливості їх коригування у контексті професійних завдань (ПРН 2);
- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. іноземних та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань (ПРН 3);
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел (як україномовних, так і іншомовних) (ПРН 4);
- обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги (ПРН 5);
- формулювати мету, завдання дослідження, обирати його об'єкт і предмет, скласти програму дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження (ПРН 6);
- рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки (ПРН 7);
- презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців як рідною мовою, так і іноземною (ПРН 8);
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника (ПРН 10);
- скласти та реалізовувати план діагностичного, корекційного, реабілітаційного, консультативного та психотерапевтичного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (у т.ч. у роботі з особами, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни) (ПРН 11);
- скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника (ПРН 12);

- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності (ПРН 13);
- ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості (ПРН 14);
- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ПРН 15);
- знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога (ПРН 16);
- вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії (ПРН 18).

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижн і	усього о	у тому числі					усього о	у тому числі					
			л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Екологічна психологія як напрям сучасних психологічних досліджень														
Тема 1. Екологічна психологія як галузь психологічної науки і практики	1	10	2	4			4	10	2				8	
Тема 2. Основні теорії екологічної психології. Напрямки екологічної психології	2	10	2	4			4	10	2				8	
Тема 3. Поняття про середовище	3	10	2	4			4	10					10	
Тема 4. Взаємодія факторів екологічного середовища і людини	4	10	2	4			4	10					10	
Тема 5. Екологічна свідомість та її сутність. Компоненти екологічної свідомості	5	10	2	4			4	10					10	
Тема 6. Екологічна культура та особливості її формування	6	10	2	4			4	10					10	
Тема 7. Ментальне середовище в	7	10	2	4			4	10					10	

українському етносі: екопростір українця													
Разом за модулем 1		70	1 4	2 8			2 8	70	4				66

Змістовий модуль 2.

Психологія здоров'я і психологічна допомога постарждалим

Тема 8. Психологія здоров'я у екологічній свідомості українців. Натуралізація та соціетальна психіка українців	8	10	2	4			4	10	2				8
Тема 9. Адаптація до екстремальних умов та її психологічні механізми	9	10	2	4			4	10	1				9
Тема 10. Саморегуляція та етапи адаптації екологічної свідомості	10	10	2	4			4	10	1				9
Тема 11. Загальна характеристика еколого-психологічної експертизи	11	10	2	4			4	10	1				9
Тема 12. Особливості впровадження еколого-психологічної експертизи	12	10	2	4			4	10					10
Тема 13. Проблема екологічної освіти та шляхи її вирішення	13	10	2	4			4	10					10
Тема 14. Екологічне виховання в умовах сучасного суспільства	14	10	2	4			4	10					10
Тема 15. Екологічна психологія і психологічне здоров'я особистості	15	10	2	4			4	10					10
Разом за модулем 2		80	1 6	3 2			3 2	80	4				76
Усього годин		150	3 0	6 0			6 0	150	8				14 2

3. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Екологічна психологія як галузь психологічної науки і практики	2
2	Основні теорії екологічної психології. Напрямки екологічної психології	2
3	Поняття про середовище	2
4	Взаємодія факторів екологічного середовища і людини	2
5	Екологічна свідомість та її сутність. Компоненти екологічної свідомості	2
6	Екологічна культура та особливості її формування	2
7	Ментальне середовище в українському етносі: екопростір українця	2
8	Натуралізація екологічної свідомості українців. Соціетальна психіка українців	2
9	Адаптація до екстремальних умов та її психологічні механізми	2
10	Саморегуляція та етапи адаптації екологічної свідомості	2
11	Загальна характеристика еколого-психологічної експертизи	2
12	Особливості впровадження еколого-психологічної експертизи	2
13	Проблема екологічної освіти та шляхи її вирішення	2
14	Екологічне виховання в умовах сучасного суспільства	2
15	Екологічна психологія і психологічне здоров'я особистості	2
Усього		30

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2	Методи екологічної психології	4
3-4	Характеристика основних напрямків екологічної психології	4
5-6	Психологія просторового середовища	4
7-8	Взаємодія в системі «середовище – людина»	4
9-10	Психологічні аспекти екологічної свідомості.	4
11-12	Прояви буденної свідомості в ситуаціях взаємодії людини з природними об'єктами	4
13-14	Ментальне середовище в українському етносі	4
15-16	Психологія здоров'я як культурологічна основа екопсихології українців	4
17-18	Адаптація до екстремальних умов та її психологічні механізми	4

19-20	Дослідження екстремального екопсихологічного середовища	4
21-22	Загальна характеристика еколого-психологічної експертизи	4
23-24	Екопсихологічна експертиза житлового та домашнього середовища	4
25-26	Проблема екологічної освіти та шляхи її вирішення	4
27-28	Проблеми екологічного виховання та можливості їх екопсихологічного виховання	4
29-30	Умови збереження психологічного здоров'я	4
Усього		60

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія становлення і розвитку екологічної психології	4
2	Вчення В.І. Вернадського про біосферу і ноосферу	4
3	Середовище як джерело інформації. Визначення меж навколишнього середовища. Методи пізнання і сприйняття середовища	4
4	Задоволеність життям та рівень психологічного благополуччя сучасної молоді	4
5	Психологія екологічної свідомості	4
6	Вплив екологічного чинника на етнопсихологію українців	4
7	Природничі особливості українського національного характеру. Геопсихологічні основи екологічної психології українців	4
8	Кодекс екологічності у психологічній допомозі	4
9	Поняття психологічної адаптації в ситуації життєвої кризи та екстремальності	4
10	Екопсихологічний інфантилізм в адаптації до кризово змінених умов існування	4
11	Допомога психологів та діагностика психологічного стану потерпілих від катастрофи	4
12	Можливості впровадження еколого-психологічної експертизи	4
13	Критерії еколого-психологічної експертизи	4
14	Психологія природоохоронної діяльності та екологічного просвітництва	4
15	Екотерапевтичні практики у психологічній допомозі (зоотерапія або анімалотерапія). Канестерапія. Фелінотерапія. Іпотерапія. Апітерапія. Дельфінотерапія	4

Усього		60
--------	--	----

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамен та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Психологія спілкування		
Практичне 1. Методи екологічної психології	ПРН 1,2,3,4,6,8,10,13.14,15,16 Розуміти наукові підходи до вивчення екологічної психології; сутність поняття «екологічна психологія». Уміти застосовувати методи екологічної психології.	4/4
Практичне 2. Характеристика основних напрямків екологічної психології	ПРН 1,2,3,4,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти здійснювати аналіз основних теорій екологічної психології. Знати основні тенденції розвитку зарубіжної і вітчизняної екологічної психології.	4/4
Практичне 3. Психологія просторового середовища	ПРН 1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Розуміти психологію середовищних впливів на особистість; вміти пояснити особливості впливу на людську психіку монотонного інформаційного середовища; здійснювати порівняльний аналіз впливу природної та штучної системи середовища на людину; розуміти та вміти визначити особливості простору життя у сучасному місті як частини природного середовища.	4/4
Практичне 4. Взаємодія в системі «середовище – людина»	ПРН 1,2,3,4,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти аналізувати середовище з позицій підходу Е. Брунswіка; визначати, як сприймається певне середовище людиною; оцінювати вплив	4/4

	визначеного середовища на людину, виділяти дистальні та проксимальні стимули	
Практичне 5. Психологічні аспекти екологічної свідомості	ПРН 1,2,3,4,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти визначати сутність поняття «екологічна свідомість»; здійснювати аналіз психологічних аспектів екологічної свідомості.	4/4
Практичне 6. Прояви буденної свідомості в ситуаціях взаємодії людини з природними об'єктами	ПРН 1,2,3,4,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти визначати сутність поняття «буденна свідомість», знати прояви буденної свідомості в ситуаціях взаємодії людини з природними об'єктами; виявляти стереотипи буденної екологічної свідомості.	4/4
Практичне 7. Ментальне середовище в українському етносі	ПРН 1,2,3,4,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти визначати екопсихологічні аспекти української ментальності та національного характеру, сприяти розвиткові вміння правильної інтерпретації екологічних чинників етнопсихології українців; вирізняти екопсихологічні особливості українського менталітету; вплив екологічного чинника на етнопсихологію українців.	4/4
Самостійна 1.		29
Модульна контрольна робота 1.	Уміти демонструвати опановані знання та вміння у процесі їх діагностики	15
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Психологія здоров'я і психологічна допомога постарждалим		
Практичне 8. Психологія здоров'я як культурологічна основа екопсихології українців	ПРН 1,2,3,4,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти визначати сутність поняття «психологія здоров'я» в екопсихологічному контексті; уміти визначати співвідношення культури, життєдіяльності та способу життя як екопсихологічних феноменів; орієнтуватися у екопсихологічних характеристиках українського національного характеру; вирізняти натуралістичні образи у ставленнях українців до природи.	4/4
Практичне 9. Адаптація до екстремальних умов та її психологічні механізми	ПРН 1,2,3,4,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти визначати сутність поняття «екстремальні умови»; уміти передбачати особливості реагування людей на екстремально змінені умови існування; уміти вирізняти реакції свідомості людей на стихійні лиха; вирізняти основні відмінності між природними та антропогенними стихійними лихами уміти аналізувати причини їх виникнення.	4/4
Практичне 10. Дослідження екстремального екопсихологічного середовища	ПРН 1,2,3,4,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти визначати сутність понять «природна катастрофа» та «техногенна катастрофа», знати їх основні відмінності; вміти	4/4

	передбачати вплив екстремальної ситуації на стан та поведінку людини; здійснювати діагностику психічних станів в екстремальних умовах.	
Практичне 11. Загальна характеристика еколого-психологічної експертизи	ПРН 1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти визначати сутність понять «екологічна експертиза», «еколого-психологічна експертиза»; знати особливості проведення еколого-психологічної експертизи; знати критерії еколого-психологічної експертизи; вирізняти сутність понять житлове та домашнє середовище.	4/4
Практичне 12. Екопсихологічна експертиза житлового та домашнього середовища	ПРН 1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Знати технологію проведення еколого-психологічної експертизи; вирізняти особливості проведення еколого-психологічної експертизи; виявляти чинники, що впливають на взаємодію людини з домашнім середовищем.	4/4
Практичне 13. Проблема екологічної освіти та шляхи її вирішення	ПРН 1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти визначати сутність поняття «екологічна освіта»; знати основні підходи до екологічної освіти; знати особливості компліцит-концептуального підходу до екологічної освіти; вміти застосовувати на практиці моделі екологічної освіти, форми й методи їх реалізації.	4/4
Практичне 14. Проблеми екологічного виховання та можливості їх екопсихологічного виховання	ПРН 1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Уміти визначати сутність поняття «екологічне виховання»; знати основні підходи до екологічного виховання; знати особливості компліцит-концептуального підходу до екологічного виховання; вміти застосовувати на практиці моделі екологічного виховання, форми й методи його реалізації.	4/4
Практичне 15. Умови збереження психологічного здоров'я	ПРН 1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13.14,15,16,18. Розуміти сутність поняття «зоотерапія», знати основні відмінності між канестерапією, фелінотерапією, іпотерапією, апітерапією, дельфінотерапією; розбиратися в особливостях застосування екотерапевтичних практик у психологічній допомозі.	4/4
Самостійна робота 2.		21
Модульна контрольна робота 2.	Уміти демонструвати опановані знання та вміння у процесі їх діагностики	15
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен		30

Разом за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	
Курсовий проєкт/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові покликання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn;
- покликання на цифрові освітні ресурси;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо її передбачено навчальним планом).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Бацилева О.В., Пузь І.В. Навчально-методичний посібник з дисципліни Прикладні аспекти психології: Екологічна психологія для здобувачів вищої освіти освітньої програми «Психологія». (2-ге видання, перероб. і допов.). Вінниця, 2021. 215 с. [Електронне видання] URL:

<http://elibrary.collegesnau.com/wp-content/uploads/2024/08/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-2021.pdf> (Дата звернення: 10.06.2026 р.).

2. Екологічна психологія : хрестоматія / за ред. Ю. М. Швалба. К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. 224 с.

3. Екологічна психологія: Навчально-методичний комплекс для студентів зі спеціальності "Психологія" / Укл. Кряж І. В. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. 8 с.

4. Костюк Д. А. Екологічна психологія. ЕНК [для студентів спеціальності «Психологія»]. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3006>

5. Львовичина А. М. Основи екологічної психології: навч. посібник. К.: МАУКП, 2004. 136 с. URL: <http://elibrary.collegesnau.com/wp-content/uploads/2024/08/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-2004.pdf> (Дата звернення: 10.06.2026 р.).

6. Скребець В. О., Шлімакова І. І. Екологічна психологія: підручник / В.О. Скребець, І.І. Шлімакова. К. : Видавничий дім «Слово», 2014. 456 с. URL:

[file:///C:/Users/User/Downloads/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20(1).pdf) (Дата звернення: 10.06.2026 р.).

Додаткова

Еколого-психологічне забезпечення якості життя : науково-методичні рекомендації / за заг. ред. Ю. М. Швалба. Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2013. 98 с.

Крисаченко В. С. Екологічна культура: теорія і практика: Навч. посіб. К.: Заповіт, 1996.

Можаровська Т. В. Психологічні особливості формування та розвитку екологічної особистості засобами екологічної освіти // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. BUDAPEST, 2014. П(14), Issue: 27, 2014. Р. 95–98.

Соціально-психологічні засади становлення екологічно орієнтованого способу життя особистості : монографія / Ю. М. Швалб, О. Л. Вернік, О. О. Вовчик-Блакитна, О. В. Рудоміно-Дусятська [та ін.]; за ред. Ю. М. Швалба. К.: Педагогічна думка, 2015. 216 с.

Сучасні технології надання соціально-психологічної допомоги населенню, що постраждало внаслідок Чорнобильської катастрофи. Методичний посібник. К.: “Чорнобильінтерінформ”, 2000.

Тачі Емруш. Екологічна психологія як напрям сучасних психологічних досліджень. Наукові праці МАУП, 2013, вип. 2(37), с. 134–138.

7. Україна на зламі тисячоліть: історичний екскурс, проблеми, тенденції та перспективи. / Етнопсихологія українців / Н. Л. Коломінський, А. М. Львовичкіна. К., МАУП. 2000.

8. Черноушек М. Психология жизненной среды. М., Мысль, 1989. 174 с.

9. Яковенко С. І. Психологія людини за умов радіоекологічного лиха. К.: «Чорнобильінтерінформ», 1996.

10. Экологическая психология: проблемы экологического здоровья. Психология в экономике и управлении, 2012. № 1. С. 17–20.

Інформаційні ресурси

7. Lobo L., Heras-Escribano M., Travieso D/ the history and philosophy of Ecological Psychology. 2018. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2018.02228/full> (Дата звернення: 10.04.2020 р.)